

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

Handelingen

Annales

INTEGRAAL VERSLAG
VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE

COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

VAN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
DE LA RÉUNION PUBLIQUE DE LA

COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES

DU

02-02-2000

02-02-2000

Inhoud

Woensdag 2 februari 2000

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREK- KINGEN - COM 108

Mondelinge vraag van de heer Francis Van den Eynde aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de verklaringen van de Turkse minister van Buitenlandse Zaken met betrekking tot de Koerdische taal" (nr. 743)

sprekers : **Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Mondelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "verdere sancties tegenover Servië wegens de Kosovoarse gevangenen in Servische gevangenissen" (nr. 751)

sprekers : **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Mondelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "concentratiekampen in Tsjetsjenië" (nr. 756)

sprekers : **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Sommaire

Mercredi 2 février 2000

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES COM 108

Question orale de M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les déclarations du ministre turc des Affaires étrangères relatives à l'emploi de la langue kurde" (n° 743)

orateurs : **Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question orale de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la possibilité de durcir les sanctions à l'égard de la Serbie en raison de la situation des prisonniers kosovars dans les prisons serbes" (n° 751)

orateurs : **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question orale de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'existence de camps de concentration en Tchétchénie" (n° 756)

orateurs : **Ferdy Willems, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CVP	:	Christelijke Volkspartij
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone - Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social chrétien
SP	:	Socialistische Partij
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 50 0000/000 : Parlementair Document van de 50e zittingsperiode +
het nummer en het volgnummer
QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
HA : Handelingen (Integraal Verslag)
BV : Beknopt Verslag
PLEN : Plenumvergadering
COM : Commissievergadering

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 50 0000/000 : Document parlementaire de la 50e
législature, suivi du n° et du n° consécutif
QRVA : Questions et Réponses écrites
HA : Annales (Compte Rendu Intégral)
CRA : Compte Rendu Analytique
PLEN : Séance plénière
COM : Réunion de commission

Officiële publicaties uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : alg.zaken@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : aff.generales@laChambre.be

Mondelinge vraag van mevrouw Simonne Creyf aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de teruggave van Belgische archieven uit Moskou" (nr. 855)

8

sprekers : **Simonne Creyf, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Mondelinge vraag van de heer Daniel Bacquelaine aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de staatsgreep in de Ivoorkust" (nr. 900)

9

sprekers : **Daniel Bacquelaine**, voorzitter van de PRL FDF MCC-fractie, **Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Samengevoegde interpellatie en mondelinge vraag van :

- de heer Francis Van den Eynde tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de ontmoeting van de minister met de Kongolese president" (nr. 226)

- mevrouw Claudine Drion aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de vrede in de streek van de Grote Meren" (nr. 918)

10

sprekers : **Francis Van den Eynde, Claudine Drion, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, **Stef Goris, Eric Derycke**

Mondelinge vraag van de heer Francis Van den Eynde aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de Belgische inmengingen in de binnenlandse politiek van Oostenrijk" (nr. 942)

15

sprekers : **Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, **Mark Eyskens, Patrick Moriau, Georges Clerfayt, Leen Laenens, Fientje Moerman, Jacques Lefevre, Eric Derycke, Claudine Drion, Ferdy Willems**

Question orale de Mme Simonne Creyf au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la restitution des archives belges qui se trouvent à Moscou" (n° 855)

8

orateurs : **Simonne Creyf, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question orale de M. Daniel Bacquelaine au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le coup d'Etat en Côte d'Ivoire" (n° 900)

9

orateurs : **Daniel Bacquelaine**, président du groupe PRL FDF MCC, **Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Interpellation et question orale jointes de :

- M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la rencontre du ministre avec le président congolais" (n° 226)

- Mme Claudine Drion au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la paix dans l'Afrique des Grands Lacs" (n° 918)

10

orateurs : **Francis Van den Eynde, Claudine Drion, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, **Stef Goris, Eric Derycke**

Question orale de M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'ingérence de la Belgique dans la politique intérieure de l'Autriche" (n° 942)

15

orateurs : **Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, **Mark Eyskens, Patrick Moriau, Georges Clerfayt, Leen Laenens, Fientje Moerman, Jacques Lefevre, Eric Derycke, Claudine Drion, Ferdy Willems**

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

RÉUNION PUBLIQUE DU
MERCREDI 2 FÉVRIER 2000

De vergadering wordt geopend om 14.35 uur door de heer **Geert Versnick**, voorzitter.

La réunion est ouverte à 14.35 heures par M. **Geert Versnick**, président.

De **voorzitter** : Collega's, ik stel voor onze werkzaamheden onmiddellijk aan te vatten. U hebt de agenda ontvangen en hebt wellicht vastgesteld dat er nog bijkomende vragen en een interpellatie aan werden toegevoegd. We hebben dus een vrij zware agenda af te werken. Vandaar dat ik erop aandring dat iedereen het Reglement en de spreektijdbeperking zou respecteren.

Mondelinge vraag van de heer Francis Van den Eynde aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de verklaringen van de Turkse minister van Buitenlandse Zaken met betrekking tot de Koerdische taal" (nr. 743)

Question orale de M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les déclarations du ministre turc des Affaires étrangères relatives à l'emploi de la langue kurde" (n° 743)

De heer **Francis Van den Eynde** (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, ik zal proberen de spreektijdbeperking te respecteren.

Mijnheer de minister, een collega was vorige week aanwezig bij een vergadering in de Raad van Europa. Hij vertelde mij vanmorgen dat hij er een paar Turkse parlementsleden had ontmoet die er zich over verheugden dat de in Bulgarije wonende Turkse minderheid voortaan radio- en tv-uitzendingen in het Turks kan beluisteren. De collega voegde eraan toe dat de vreugde van die Turkse parlementsleden bij hem vragen deed rijzen en hij heeft gelijk gekregen.

Vorig jaar in december - dat is nog niet zolang geleden - heeft de Turkse minister van Buitenlandse Zaken bij zijn terugkeer van de Top van Helsinki, waar Turkije onder

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

OPENBARE VERGADERING VAN
WOENSDAG 2 FEBRUARI 2000

meer dank zij de actieve steun van de Belgische regering de status van kandidaat-lid van de Europese Unie verkreeg, een verklaring afgelegd. Hij heeft te Istanboel in een interview gezegd dat het verbod op Koerdische tv- en radio-uitzendingen moest worden opgeheven overeenkomstig de EU-richtlijnen met betrekking tot de culturele rechten van minderheden.

Toen de man dat had verklaard, stak de storm op. Turkse burgers dienden klacht in en de Hoge Raad voor de Veiligheid van de Staat werd ingeschakeld. Dit gebeurde niet alleen op verzoek van Turkse burgers, maar ook op verzoek van heel wat Turkse parlementsleden. De actie van de Hoge Raad werd trouwens op autonome wijze ondernomen. Het kwam erop neer dat de Turkse minister van Buitenlandse Zaken die slechts had verklaard dat tv-uitzendingen in het Koerdisch tot de mogelijkheden moesten behoren, ervan werd verdacht de Grondwet te overtreden, Koerdische sympathieën te koesteren en separatistische propaganda te bedrijven. De aanklacht werd trouwens gesteund door heel wat intellectuelen en advocaten.

De **voorzitter** : Wilt u afsluiten ?

De heer **Francis Van den Eynde** (Vlaams Blok) : Ik sluit af, mijnheer de voorzitter. Ondertussen is het dossier om politieke redenen door de rechtbank geseponeerd. Wanneer het echter mogelijk is na het afleggen van een politieke verklaring over de rechten van minderheden een minister onmiddellijk in beschuldiging te stellen, heb ik de grootste twijfels omtrent het kandidaat-lidmaatschap van dat land bij de EU. Het was volgens mij een grote vergissing voor dit statuut te pleiten. Graag vernam ik uw reactie hierop, mijnheer de minister.

Minister **Louis Michel** : Mijnheer de voorzitter, collega's, de toekenning tijdens de Europese Raad van Helsinki van december 1999 aan Turkije van het statuut van kandidaat-lid van de Europese Unie, is een belangrijke hefboom om Turkije ertoe aan te zetten werk te maken

Louis Michel

van een verbetering van de situatie inzake de mensenrechten, evenals van een oplossing van het probleem van de etnische minderheden. Hierbij wordt in de eerste plaats aan de Koerden gedacht.

Ik kan inderdaad de uitspraak door de Turkse minister van Buitenlandse Zaken inzake de opheffing van het verbod op privé-radio- en televisie-uitzendingen in het Koerdisch bevestigen. Deze ongetwijfeld moedige uitspraak van mijn Turkse collega diende echter ook en vooral te worden beschouwd als een proefballonnetje, opgelaten met het oogmerk de reactie te zien van de Turkse publieke opinie. Die reactie kwam er inderdaad, onder de vorm van een klacht door één Turkse burger ingediend bij het Nationaal Veiligheidshof. Deze sinds kort gedemilitariseerde instelling, stelde daarop een onderzoek in. De klacht werd echter zeer snel geseponeerd. Voor het Hof bestond er geen voldoende grond voor een gerechtelijke vervolging, noch voor een verder diepgaand onderzoek. Het argument dat werd aangehaald door het Hof steunde op de mogelijkheid om in een democratische samenleving elk gespreksonderwerp te kunnen aansnijden. De Turkse Nationale Raad voor de Veiligheid heeft zich dus niet bemoeid met de uitspraak van mijn Turkse collega. De extreem-rechtse regeringspartij MHP die de verklaringen in kwestie onaanvaardbaar achtte, stond met haar standpunt enigszins alleen. De politici, behorend tot de gematigde partij, waaronder ook de president, bestempelden de uitspraak van de Turkse minister van Buitenlandse Zaken eerder als voorbarig.

In tegenstelling tot de heer Van den Eynde, trek ik uit dit voorval eerder het besluit dat de toekenning van de statuten van kandidaat-lid van de EU aan Turkije de deur opent voor een debat over een aantal onderwerpen, wat tot voor kort onmogelijk was. Tot op het hoogste niveau kan nu blijkbaar worden gepraat over thema's zoals democratisering, mensenrechten en de Koerdische zaak, onderwerpen die recent nog tot de taboesfeer behoorden. Alleen al daarom kan deze kandidaat-status als een positieve ontwikkeling worden beschouwd, niet alleen voor Turkije, maar ook voor ons.

De heer **Francis Van den Eynde** (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, ik hoor vanzelfsprekend altijd hetzelfde argument uit de mond van de minister : Turkije zal een stukje democratischer worden omdat het land het statuut van kandidaat-lid heeft.

Welnu, ik heb daar mijn twijfels over en wanneer een minister van Buitenlandse Zaken al in vervolging wordt gesteld, uitsluitend omdat hij van mening is dat er tv-uitzendingen in het Koerdisch kunnen komen, worden die twijfels bevestigd.

Ik weet dat de zaak geseponeerd is, er is geen uitspraak van het Hof. Het is het parket dat seponeert, en het parket, mijnheer de minister, dat is de staat. En dit is ook in Turkije het geval. Het parket heeft om politieke redenen geseponeerd.

Het feit blijft dat wie opkomt voor een etnische minderheid in Turkije van hoogverraad kan worden beschuldigd

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Mondelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "verdere sancties tegenover Servië wegens de Kosovaarse gevangenen in Servische gevangenissen" (nr. 751)

Question orale de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la possibilité de durcir les sanctions à l'égard de la Serbie en raison de la situation des prisonniers kosovars dans les prisons serbes" (n° 751)

De heer **Ferdy Willems** (VU&ID) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het thema dat ik wil aankaarten betreft een 5 tot 7 000 Albanese burgers uit Kosovo die naar Servië zijn gedeporteerd. De ramingen lopen uiteen, zoals meestal in dergelijke gevallen.

Deze actie is radicaal in tegenspraak met de UNO-resolutie van 24 september 1998 - dus van vóór het gewapend conflict - en met wat werd afgesproken na de NAVO-interventie van 1999. Nergens in deze teksten is er sprake van dat Servische troepen gevangenen mochten meevoeren.

Nu, zeven maanden later, is dit thema nog aan de orde. Nog steeds wordt in alle talen op het hoogste niveau gezwegen over deze "gevangenen". Die mensen worden gemarteld, zijn het slachtoffer van schijnprocessen, worden met hallucinant hoge gevangenisstraffen beboet.

Ik geef enkele voorbeelden : een dichteres, de vijftigjarige Flora Brovina, krijgt twaalf jaar opsluiting. Amnesty International en Servische juristen - ik zeg wel degelijk Servische - protesteren daartegen in niet mis te verstane bewoordingen. In Stalins tijd, zegt iemand, kreeg men tien jaar cel voor niets; nu krijgt men twaalf jaar. Een voorbeeld van de arrogantie van dat regime !

Ook Kouchner heeft in dit verband al honderden brieven geschreven naar Belgrado met de vraag waar de 7 000 vermisten zijn. Het betreft hier geen militaire zaak, maar soms zelfs maffiose praktijken. Ik citeer het geval van een advocaat die eerst werd gekidnapt en nadien vrijgelaten voor twee miljoen frank losgeld. Dit is echt waanzin.

Ferdie Willems

Men signaleert mij ook dat er in Pudojevo een gevangenenmarkt actief was, waar men gevangenen loslaat voor 30 000 dollar per hoofd, 200 000 Belgische frank.

Ik vraag dat onze regering, getrouw aan de reeds gevoerde humanitaire acties, ook hier haar verantwoordelijkheid opneemt en de Servische regering vraagt onmiddellijk informatie te verschaffen over de verblijfplaats van die mensen. Uiteraard dient men aan te dringen op vrijlating van die mensen. Hiertoe moet men contact opnemen met de hoogste instanties van de VN en Europa. Het thema moet eveneens bij de lopende vredesonderhandelingen worden aangebracht.

Mijnheer de minister, wat heeft België tot nog toe gedaan, met welk resultaat en wat kunnen wij nog meer doen ?

Minister **Louis Michel** : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik kan het geachte lid mededelen dat de opvolging van de mensenrechtentoestand in de Federale Republiek Joegoslavië in het algemeen en in Servië en Kosovo in het bijzonder, een wezenlijk onderdeel vormt van het Belgische beleid ten aanzien van deze regio. In relevante multilaterale instellingen, alsmede tijdens bilaterale contacten, heeft België dan ook steeds de nadruk gelegd op de kwestie van de mensenrechten en gepleit voor de volledige naleving van de internationale bepalingen betreffende deze materie. De situatie van de Kosovaarse gevangenen in Servië wordt bijgevolg door België met de grootste aandacht gevolgd.

In antwoord op de gebeurtenissen in Kosovo in het algemeen en de mensenrechtenschendingen in het bijzonder heeft de Europese Unie een hele reeks verstrekende sancties aangenomen tegen de Federale Republiek Joegoslavië en/of Servië. Deze sancties zijn onder meer gesitueerd op het vlak van handels- en financiële betrekkingen, de investeringen en de aflevering van visa. Deze sancties blijven tot op heden onverminderd van kracht.

Bij de uitstippeling van dit sanctieregime streeft de Europese Unie ernaar de gevolgen ervan voor de bevolking zoveel mogelijk te beperken, doch integendeel de sancties toe te spitsen op de leiders van het regime. Het is dan ook duidelijk dat zonder betekenisvolle wijziging in de houding van de Federale Republiek Joegoslavië en Servië van een verlichting van de sancties, die gericht zijn tegen de leiders van het regime, geen sprake kan zijn. België zal er dan ook over waken dat de sancties onverdroten en strikt worden toegepast.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Mondelinge vraag van de heer Ferdie Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "concentratiekampen in Tsjetsjenië" (nr. 756)

Question orale de M. Ferdie Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'existence de camps de concentration en Tchétchénie" (n° 756)

De heer **Ferdie Willems** (VU&ID) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het probleem is wellicht goed bekend. In Tsjetsjenië worden alle mannelijke inwoners tussen 10 en 60 jaar geïnterneerd in een speciaal filtratiekamp. Dit werd meegedeeld door de Russische regering. Het is toch wel het toppunt dat de legerleiding de onmenselijke praktijken die ze toepast, openlijk toegeeft. Ik citeer letterlijk : "Alleen kinderen tot 10 jaar, mannen boven 60 jaar en vrouwen zullen vanaf dit moment als vluchteling worden aangemerkt."

Ik heb hier geen woorden voor. Superlatieven zijn te kort. Dit kan gewoon niet. Men zet de klok vijftig jaar terug. Hier is sprake van systemen die men als concentratiekampen kan omschrijven. Ik had dan ook graag vernomen wat onze regering hieraan denkt te doen.

Minister **Louis Michel** : Mijnheer de voorzitter, collega's, op de Top van Helsinki op 10 december 1999 hebben de staatshoofden en regeringsleiders een verklaring afgegeven over het conflict in Tsjetsjenië.

Ze zijn het over drie zaken eens geworden, namelijk het opnieuw onderzoeken van de uitvoering van de gemeenschappelijke strategie, de opschorting van een deel van de bepalingen van het partnerschaps- en samenwerkingsakkoord en de strikte toepassing van de handelsbepalingen, en een heroriëntatie van de overdrachten van de TACIS-fondsen, de Technical Assistance for Commonwealth Independent States, voor Rusland.

De uitvoering van die beslissingen wordt momenteel uitgewerkt. De Raad Algemene Zaken van de Europese Unie van 14 februari zal zich over deze zaak moeten uitspreken. Tot nu toe heeft men kunnen bereiken dat de politieke dialoog met Rusland tijdens de komende maanden wordt voortgezet, vooral wat het Tsjetsjeense conflict betreft.

De lidstaten van de Europese Unie, en België in het bijzonder, zullen er bij de Russische overheid zoveel als nodig blijkt op aandringen dat voorrang wordt gegeven aan een politieke oplossing. Enkel onderhandelingen met de verkozen Tsjetsjeense vertegenwoordigers kunnen, zonder voorafgaande voorwaarden, op termijn tot een oplossing leiden. België en andere EU-lidstaten roepen Rusland dringend op om het internationaal humanitair recht te respecteren. België zal de ontwikkelingen in deze problematiek op de voet volgen.

De heer **Ferdie Willems** (VU&ID) : Mijnheer de voorzitter, ik verheug mij over de maatregelen die de regering aankondigt. Als men vandaag afraadt om naar landen te reizen die democratisch in de fout gaan, moet men voor deze flagrante schendingen van de mensenrechten acties bij de publieke opinie overwegen. Dit kan echt niet meer. Er wordt een klein volk letterlijk vermoord. Ik vraag de minister dan ook ons op de hoogte te houden van de ontwikkelingen. Hieraan moet paal en perk worden gesteld.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Mondelinge vraag van mevrouw Simonne Creyf aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de teruggave van Belgische archieven uit Moskou" (nr. 855)

Question orale de Mme Simonne Creyf au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la restitution des archives belges qui se trouvent à Moscou" (n° 855)

Mevrouw **Simonne Creyf** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dit dossier kent een lange voorgeschiedenis die ik ten behoeve van de collega's als volgt wens te resumeren.

Deze aangelegenheid betreft archieven van privé-personen, van privé-instanties, van het Belgisch leger en van het ministerie van Justitie.

Tijdens de bezetting van België legden de Duitsers de hand op een groot aantal van deze archieven. Later, na de invasie van de Sovjet-troepen kwamen de archieven terecht in het federaal archief van Moskou, waar zij zich tot op heden nog steeds bevinden.

Tijdens het presidentschap van de heer Gorbatsjov kwam dit aan het licht en werd de deur opengezet voor onderhandelingen. België is overigens niet het enige land waarvan er zich archieven in Moskou bevinden.

De Doema was tegen de teruggave en beschouwde de archieven als oorlogsbuit en bijgevolg als eigendom van Rusland, ondanks alle tegenargumenten.

Al wat als oorlogsbuit wordt beschouwd kan slechts tegen betaling worden gerecupereerd en dat is precies het discussiepunt. Mocht echter blijken dat de archieven nog steeds als Belgisch eigendom kunnen worden beschouwd, dan moet er uiteraard niet worden betaald om ze te recupereren.

Naar aanleiding van het bezoek van de minister van Buitenlandse Zaken aan Moskou op 8 en 10 november, kwam dit dossier opnieuw ter sprake, met als gevolg dat een werkgroep zich andermaal buigt over deze aangelegenheid.

Mijnheer de minister, bestaat er een akkoord omtrent de teruggave van de archieven ? Werd in dat verband een termijn bepaald ? Zal België hiervoor moeten betalen en zo ja, hoeveel ? Op welke begroting wordt hiervoor eventueel in middelen voorzien ?

Wie zal onderzoeken wat in de archieven is ondergebracht. Wie zal dus de inventaris opstellen van de naar verluidt 20 000 dossiers ? Of zal dit gebeuren door een gemeenschappelijke groep van Belgische en Russische archivariissen ? Onder wiens leiding zal dit plaatsvinden ?

Is het juist dat België als enige land van de Europese Gemeenschap, het akkoord met Rusland in uitvoering van het decreet van de Doema ondertekende, waarbij België erkende dat Rusland eigenaar is van de archieven ? Bij welke instantie zullen de archieven worden ondergebracht ? In dat verband denk ik aan archiefdiensten, documentatiecentra of familie. Op basis van welke criteria zullen de archieven worden verdeeld, althans indien zij worden gerecupereerd ?

Minister **Louis Michel** : Mijnheer de voorzitter, collega's, ten eerste, inzake de timing voor de teruggave van de archieven hopen wij dat dit snel zal plaatsvinden. Er is jammer genoeg nog geen datum vastgelegd. Wij hebben momenteel met ernstige problemen te kampen wat de uitwerking van de praktische modaliteiten met de Russische partij betreft.

Ten tweede, hoeveel moet België hiervoor betalen en wie betaalt deze som ? België is van mening dat de teruggave gratis moet gebeuren. De oplossing zal tamelijk voordelig zijn voor België.

Ten derde, op de vraag of het juist is dat België het enige land van de Europese Gemeenschap is dat het akkoord met Rusland in uitvoering van een decreet van de Doema heeft getekend, waardoor België erkent dat Rusland eigenaar is van deze archieven, wat de andere landen niet wensen te erkennen, moet ik antwoorden dat die bewering volkomen onjuist is.

Het Russische Grondwettelijk Hof heeft trouwens zelf door het arrest van 20 juni 1999 het Russische eigendomsrecht op die archieven vernietigd, een beginsel dat in de tekst van de federale Russische wet van 15 april 1998 werd vastgelegd.

Uw laatste vraag was naar welke instantie de archieven zullen worden overgebracht en op welke criteria men zich hiervoor steunt. Aan het einde van het proces dat momenteel aan de gang is, worden de archieven aan hun respectieve eigenaars teruggegeven.

Mevrouw **Simonne Creyf** (CVP) : Mijnheer de minister, u zegt dat het gratis zal zijn. België zal er niet veel voor betalen. Zal er al dan niet worden voor betaald ? Is het gratis of niet ?

Minister **Louis Michel** : Normaal is het gratis. Er zullen natuurlijk heel waarschijnlijk technische kosten zijn. Wij krijgen deze archieven terug voor nul frank. De technische kosten zullen mijns inziens niet hoog oplopen.

Mevrouw **Simonne Creyf** (CVP) : Mijnheer de minister, er is nog een vraag waarop u geen antwoord hebt gegeven. Wie zal worden belast met het onderzoek van deze archieven ?

De **voorzitter** : Mevrouw Creyf, uw vragen waren nogal talrijk om in een tijdspanne van twee minuten te worden beantwoord.

Mevrouw **Simonne Creyf** (CVP) : De minister heeft heel precies geantwoord, maar wie zal het onderzoek doen van de archieven ? Onder wiens leiding zal het onderzoek van de archieven gebeuren ?

Minister **Louis Michel** : Het onderzoek zal door mijn departement gebeuren. Er zijn mensen die geregeld naar Rusland gaan om daaraan te werken. Zij zijn daarmee reeds bezig. Het is vrij zwaar werk. Het is niet zo gemakkelijk. Ik heb daarover veel gesproken toen ik in Moskou was.

Mevrouw **Simonne Creyf** (CVP) : Wordt het Rijksarchief daarbij ook betrokken ?

Minister **Louis Michel** : Ja natuurlijk. Ook het departement Landsverdediging wordt daarbij betrokken, dus Landsverdediging, Buitenlandse Zaken en het Rijksarchief.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Question orale de M. Daniel Bacquelaine au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le coup d'Etat en Côte d'Ivoire" (n° 900)

Mondelinge vraag van de heer Daniel Bacquelaine aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de staatsgreep in de Ivoorkust" (nr. 900)

M. **Daniel Bacquelaine** (PRL FDF MCC) : Monsieur le président, monsieur le ministre, ma question porte sur le coup d'Etat en Côte d'Ivoire.

A la veille de Noël, le président ivoirien Henri Konan Bedié était renversé par un groupe d'officiers menés par le général Gueï.

Des manifestations de liesse dans plusieurs villes du pays ont eu lieu à l'époque et personne ne s'est opposé à cette prise de pouvoir.

Aujourd'hui, après quelques semaines, il nous semble opportun de faire le point sur la situation et de savoir quel est l'état de nos relations avec la Côte d'Ivoire.

Les accords éventuels nous liant avec ce pays sont-ils remis en cause, par exemple ?

Enfin, quel regard porte notre ministre des Affaires étrangères sur ce putsch, fait unique dans l'histoire ivoirienne caractérisée par une stabilité exemplaire dans cette région d'Afrique ?

M. **Louis Michel**, ministre : Monsieur le président, chers collègues, suite au coup d'Etat du 24 décembre en Côte d'Ivoire, la Belgique a, avec ses partenaires de l'Union européenne, fait part de sa très vive préoccupation et enjoint toutes les parties à restaurer par des moyens pacifiques le régime constitutionnel démocratique dans le pays, à respecter les droits de l'homme et à garantir la sécurité pendant la période de transition.

La Belgique suit donc de très près l'évolution de la situation et est très attentive aux mesures qui seront prises pour mettre fin à la période de transition que vit actuellement la Côte d'Ivoire et pour arriver rapidement à la mise en place d'autorités démocratiquement élues.

Dans ce cadre, notre pays a accueilli avec satisfaction l'annonce de la tenue d'élections pour le 31 octobre 2000 au plus tard, ce qui correspond au calendrier électoral d'avant le coup d'Etat.

Concernant les accords passés avec la Côte d'Ivoire, l'Union européenne a entamé la procédure prévue à l'article 366bis de la Convention de Lomé, qui prévoit une possible suspension des dispositions de celle-ci.

Les autorités ivoiriennes ont donc été, conformément à cet article, invitées à se rendre à Bruxelles pour procéder à des consultations avec l'Union européenne en vue d'examiner de façon approfondie la situation et d'avancer des mesures pour y remédier.

La Belgique, quant à elle, maintiendra sa coopération avec la Côte d'Ivoire, étant donné que celle-ci vise principalement les couches défavorisées de la population.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Louis Michel

Regeling van de werkzaamheden

Ordre des travaux

Aangezien de heer Pieter De Crem niet aanwezig is, gaat zijn interpellatie nr. 225 niet door.

Samengevoegde interpellatie en mondelinge vraag van :

- de heer Francis Van den Eynde tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de ontmoeting van de minister met de Kongolese president" (nr. 226)

- mevrouw Claudine Drion aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de vrede in de streek van de Grote Meren" (nr. 918)

Interpellation et question orale jointes de :

- M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la rencontre du ministre avec le président congolais" (n° 226)

- Mme Claudine Drion au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la paix dans l'Afrique des Grands Lacs" (n° 918)

Chers collègues, il a été convenu en Conférence des présidents de tenir sur ce sujet un mini-débat. En conséquence, je vous propose d'entendre l'interpellation de M. Van den Eynde, la question de Mme Drion et la réponse du ministre. Les membres qui le souhaitent pourront ensuite prendre la parole sur le sujet.

Collega's, de Conferentie van voorzitters heeft beslist een minidebat over dit ontwerp te houden. Dus, na de interpellatie van de heer Van den Eynde, de vraag van Mevrouw Drion en het antwoord van de minister zullen de leden die het wensen het woord kunnen voeren over dit onderwerp. Ik vestig uw aandacht op het verzoek tot beperking van de spreektijd. Er bestaat een Frans spreekwoord daarover : "Wat men niet kort kan zeggen, is niet van belang".

De heer **Francis Van den Eynde** (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, wij zullen u ter hulp schieten. Ce qui se conçoit bien s'énonce clairement et les mots pour le dire viennent aisément.

Mijnheer de minister, tijdens uw vorig bezoek aan de Verenigde Staten bent u trots in de armen gevallen van de heer Kabila, het huidige Kongolees staatshoofd, misschien niet letterlijk, maar zeker moreel. Die omhelzing maakt deel uit van uw retour à l'Afrique. België neemt opnieuw zijn traditie op van grote politiek in Afrika. Die tradities werden een tijd na de onafhankelijkheid onderbroken.

Ik heb mijn bedenkingen bij die tradities. Enkele weken geleden las ik The Heart of Darkness, een klassieker over het Belgisch kolonialisme in de negentiende eeuw waarop we niet fier hoeven te zijn. De verhalen over gepleegde gruwelijkheden kwamen toen niet alleen van de slachtoffers, maar ook van vooraanstaande Engelsen, zelfs van een consul, en van vooraanstaande Amerikanen. Dit geeft die verhalen toch enige realiteitswaarde.

Later zijn de relaties met Congo verbeterd, tot eind de jaren vijftig, toen het weer verkeerd liep. Misschien bedoelt u dus met Belgische knowhow wel de kennis om alles verkeerd te doen ?

U bent Kabila dus in de armen gevallen, met het oog op een terugkeer naar Afrika. U weet dat wij het daarmee nooit eens zullen zijn. Volgens ons is België niet meer in staat om iets te betekenen in Centraal Afrika. Het heeft het nooit erg goed gedaan en zal het nu zeker niet meer kunnen.

Er is echter een ander probleem, namelijk de hypocrisie van dit land en van uw regering in het bijzonder. Het moet mij van het hart dat het vrij merkwaardig is dat het juist op de dag is dat u als het ware aan de spits gaat staan van de jacht op Pinochet dat u Kabila gaat omhelzen. Zonder van Kabila de boeman bij uitstek te willen maken, kan ik mij moeilijk inbeelden dat u gaat proberen mij wijs te maken dat Kabila een perfecte democraat is, dat hij een soort misdienaar is die helaas niet meer naar de kerk gaat en dat hij de rechten van de mens en de democratie hoog in het vaandel draagt.

Merkwaardig genoeg hanteert u net als in de binnenlandse politiek ook in uw buitenlandse politiek twee verschillende maatstaven. Ik verwijs dienaangaande naar wat u vertelde over de nieuwe Oostenrijkse regering die met al het kwaad van de wereld wordt beladen omdat ze toevallig gebaseerd is op de tweede en derde grootste partijen. Van Kabila hoorden we geen woord meer. Het is nochtans niet zo lang geleden dat u zelf heel wat voorbehoud maakte tegenover het huidige Congolese staatshoofd.

Mijnheer de minister, wat is het nu ? Hanteert u morele maatstaven in de buitenlandse politiek of niet ? Als u morele maatstaven hanteert, mij goed, maar dan wel altijd en overal. Anders moet u mij zeggen dat buitenlandse politiek een zaak is van belangenverdediging waarmee moraal en ethiek weinig te maken hebben en waarbij men probeert steeds weer te laveren tussen grootmachten, conflicten en concurrerende mogendheden. Dat is een standpunt dat het uwe zou kunnen zijn maar daarom is het nog niet het mijne. Dat is echter ook goed voor mij want u hebt dan tenminste een standpunt. U moet dan echter geen hoge borst komen opzetten en

Francis Van den Eynde

aan de ene kant Kabila omhelzen terwijl u aan de andere kant tegenover de nieuwe Oostenrijkse regering doet alsof u Jerommeke bent die daar als ridder zonder vrees de democratie gaat herstellen.

Mijnheer de minister van Buitenlandse Zaken, dat moest mij van het hart. Wees eens consequent en waarachtig in uw verklaringen. Houdt u aan één politiek principe en zeg ons hetwelk dat is.

Mme **Claudine Drion** (AGALEV-ECOLO) : Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, nous avons suivi de près ce qui s'est passé lors de la réunion du Conseil de sécurité sur le Congo, à New York, et nous avons été attentifs aux déclarations du vice-premier ministre concernant les actions à mener dans le futur.

A en lire la presse, j'ai cru comprendre que quatre positions, pas nécessairement opposées, mais quelque peu divergentes, avaient été définies.

D'après Madeleine Albright, les Etats-Unis auraient évoqué la possibilité d'une opération de maintien de la paix sous le chapeau du chapitre VII de la Charte des Nations Unies.

La France aurait fait savoir par la personne du ministre Josselin que c'est non pas cinq mille casques bleus, mais dix mille ou quinze mille qu'il faudrait envoyer sur place, qu'en tout cas, la négociation intra-congolaise ne suffira pas et qu'au-delà de ce premier pas, une intervention massive de maintien de la paix s'impose.

J'entends également la Grande-Bretagne appuyer une telle possibilité d'intervention, mais formuler des réticences quant aux moyens à y affecter. Enfin, monsieur le vice-premier ministre, j'ai entendu vos déclarations.

Je souhaite vous poser quatre questions, de sorte que nous puissions poursuivre avec vous le débat sur cet enjeu important, d'autant plus que des massacres de civils sont maintenant perpétrés, au grand jour, au Congo.

Premièrement, avez-vous connaissance des moyens humains que nécessite une opération de maintien de la paix ? Les pays occidentaux se sont-ils déjà engagés ?

Deuxièmement, quel est le mandat de cette force de maintien de la paix ? Celle-ci agirait-elle sous un chapeau "Charte des Nations Unies", sous le chapitre VII ?

Troisièmement, y aurait-il un aspect "désarmement des milices" qui nécessiterait un training spécifique ? La Belgique pourrait-elle être associée, non pas à une présence militaire - nous sommes bien d'accord sur ce point -, mais à une expertise de formation ?

Quatrièmement, quel serait le calendrier des différentes mesures qui ont été évoquées ? Je ressens une certaine inquiétude quand j'entends dire, du côté américain, qu'il n'y a pas vraiment urgence, que la situation devra d'abord se calmer sur le terrain avant qu'une intervention soit engagée, alors que des civils sont massacrés.

Je voudrais également poser au vice-premier ministre une question qui ne figurait pas dans le texte que je lui ai transmis : la presse annonce que la semaine de consultations prévue du 15 au 22 février, associerait les commissions des affaires étrangères. Le vice-premier ministre peut-il confirmer cette information ? De quelle façon cela va-t-il s'organiser ?

M. **Louis Michel**, ministre : Monsieur le président, je vais répondre dans l'ordre des questions qui m'ont été posées.

D'abord, je vais faire plaisir à M. Van den Eynde. Puisque dans sa question, il a fait une citation; je répondrai par une citation de quelqu'un qu'il apprécie certainement, M. Rivarol : "tout ce qui est excessif est insignifiant."

M. **Francis Van den Eynde** (Vlaams Blok) : Cette citation n'est pas de Rivarol.

M. **Louis Michel**, ministre : Ah non ? Je n'ai pas de chance alors.

Ik heb met de Congolese president Kabila gesproken over de oorlog in zijn land en de noodzaak een halt toe te roepen aan het geweld. Ik heb het belang van de akkoorden van Lusaka beklemtoond. België erkent de soevereiniteit van heel het Congolees grondgebied en zijn grenzen. Het gesprek handelde in de eerste plaats over de oorlog in Congo. Belgisch-Congolese onderwerpen kwamen amper ter sprake. Vooraleer er sprake is een volledige normalisatie van de betrekkingen tussen beide landen, moeten nog heel wat stappen worden gezet. Op de vraag van Kabila inzake de hervatting van structurele hulp voor de heropbouw van zijn land, werd geantwoord dat dit onmogelijk is zolang er in Congo een oorlog aan de gang is.

President Kabila was bijzonder tevreden over de oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie in verband met de moord op Lumumba.

België steunt de akkoorden van Lusaka. De regering heeft 10 miljoen frank vrijgemaakt voor de Joint Military Commission die erop moet toezien dat het staakt-het-vuren wordt gerespecteerd. Ons land is bereid de inter-Congolese dialoog financieel en logistiek te ondersteunen. Terzake heb ik in New York met de ex-president van Botswana van gedachten gewisseld.

Louis Michel

Het Congo-debat in de Veiligheidsraad van de VN is een belangrijke vooruitgang. Al de betrokken Afrikaanse staatshoofden waren in New York aanwezig. Het was enorm belangrijk dat Kabila aanwezig was. Dankzij deze vergadering werden de akkoorden van Lusaka nieuw leven ingeblazen. De VN zullen over een resolutie stemmen inzake de tweede fase van een VN-vredesmacht voor Congo. De VN zal 500 waarnemers sturen en 5 000 soldaten om hen te beschermen. De ex-president van Botswana werd als voorzitter van de inter-Congolese dialoog aangeduid. Hij werd door al de partijen aanvaard. In New York heeft hij met de verschillende actoren gesproken. Binnenkort reist hij naar Congo om de gesprekken voort te zetten. We hebben ervoor geijverd om Afrika en het Congolese conflict te laten agenderen op de volgende raad Algemene Zaken. Tot op heden was Afrika geen hot item op deze raad. Ik heb er bij de speciale gezant van de Europese Unie voor de regio van de Grote Meren op aangedrongen dat de unie meer aandacht zou besteden aan het Congolese conflict. We hebben afgesproken mekaar snel opnieuw te ontmoeten. Uit de toespraken van de Afrikaanse landen in de VN-Veiligheidsraad bleek duidelijk dat iedereen overtuigd is dat de akkoorden van Lusaka moeten lukken. Ze hebben hun steun herbevestigd omdat het een waardevol diplomatiek initiatief is om een Afrikaans conflict op te lossen. Het akkoord verdient de steun van heel de internationale gemeenschap.

De NGO's kunnen het vredesproces ondersteunen door de ongemakken van de oorlog voor de bevolking draaglijk te maken. Bovendien kunnen zij een educatieve rol spelen in de verspreiding van de inhoud van de akkoorden van Lusaka. Dit kan bijdragen tot meer verstandhouding tussen de partijen die op dit ogenblik oorlog voeren.

J'en viens maintenant aux questions plus précises de Mme Drion.

A la question qui concerne la force de maintien de la paix, je puis répondre que la session spéciale du conseil de sécurité consacrée à la crise en République démocratique du Congo a permis indiscutablement de dynamiser l'accord de Lusaka, de lui redonner vie, et en particulier le rôle de l'ONU, en relançant la question du déploiement d'une force d'observation, qui constitue la deuxième étape du dispositif envisagé par le secrétaire général pour appuyer la mise en oeuvre de l'accord de Lusaka.

Ce dispositif consisterait en trois phases. D'abord, le déploiement d'officiers de liaison, le déploiement d'observateurs et le déploiement d'une force de maintien de la paix. La première phase a été entamée. Septante-neuf officiers de liaison sont répartis dans les états-majors des signataires de l'accord. Cinq officiers belges sont prévus dans cette phase, mais ils n'ont toujours pas reçu de visa du gouvernement congolais pour entrer au Congo.

Actuellement, le conseil de sécurité discute de la mise en oeuvre de la deuxième phase : le déploiement de 500 observateurs et d'une force d'encadrement de sécurité de 3 400 hommes et de logistique de 1 537 hommes, soit une force totale de 5 537 hommes. Les forces de sécurité seraient composées de quatre bataillons d'infanterie basés à Mbandaka, Mbuji-Mayi, Kisangani et sans doute Kalemie. Les éléments devraient disposer de moyens aériens importants, ainsi que de moyens terrestres et fluviaux.

Pour ce qui concerne l'importance de la mission, elle concernera 5 000 ou 15 000 hommes. Cette question est évidemment largement débattue puisque l'importance de cette force d'interposition détermine le contenu ou la nature du mandat.

Dans sa phase actuelle, il ne s'agit pas d'une force d'interposition, mais d'une force d'observation. Selon les déclarations du secrétaire général, le chiffre proposé de 5 537 hommes est le minimum requis pour effectuer les tâches de surveillance de la réalisation de l'accord par les parties en ce qui concerne le cessez-le-feu et le redéploiement des forces combattantes.

La question préoccupante est évidemment la sécurisation des observateurs et du personnel des Nations unies impliqués dans cette tâche. Les débats sont, pour le moment, en cours aux Nations unies. Il est certain que vu l'étendue du pays et l'énorme complexité de la tâche, une approche maximaliste est souhaitable. Il faudra réduire au minimum la dépendance à l'égard des belligérants en ce qui concerne leur volonté de respecter leurs engagements vis-à-vis des Nations unies sur la sécurité et la liberté de circulation des observateurs. Je suis, pour ma part, mal placé pour plaider en faveur d'une force de 15 000 hommes, étant donné que la Belgique n'enverra pas de troupes, conformément aux conclusions de la commission d'enquête du Sénat sur le Rwanda.

La question de l'élargissement de la force se reposera évidemment dans le cadre du déploiement éventuel d'une troisième phase de l'opération de maintien de la paix qui prévoit d'autres tâches, comme l'aide à la démobilisation des groupes armés non gouvernementaux ou la vérification du retrait des troupes étrangères. L'on ne pourra toutefois envisager cette troisième phase que si la deuxième actuellement en chantier fonctionne et que l'accord de Lusaka est respecté. Il n'y a pas encore de pays occidentaux qui se soient engagés autrement que sur le plan financier et logistique. C'est, du reste, le cas de la Belgique.

Pour ce qui concerne le mandat de la force d'observation de l'exécution de l'accord de Lusaka - je souligne une fois de plus qu'il ne s'agit pas d'une force d'interposition -,

Louis Michel

celui-ci consisterait principalement en la surveillance du respect du cessez-le-feu, la liaison avec la commission militaire mixte et les différentes parties et le désengagement des forces belligérantes.

Pour ce qui concerne le désarmement des milices, cette question n'est pas prévue dans la phase actuelle du déploiement. Elle ne pourrait éventuellement que faire l'objet d'une troisième phase en cas de réussite de celle-ci, par sa participation aux exercices français et américains de formation des capacités applicables en matière de maintien de la paix. La Belgique a acquis une expérience qu'elle est prête, le cas échéant, à mettre à la disposition des Nations unies.

Il s'agit bien sûr d'une expertise et d'une mise à disposition pour la formation des forces d'interposition africaines. Elle est également disposée à soutenir la réinsertion des miliciens qui ne sont pas considérés comme des criminels coupables de génocides.

Pour ce qui concerne le calendrier, on espère que le conseil de sécurité puisse adopter une résolution dans les prochains jours sur le déploiement de la force d'observation. Celle-ci pourrait être déployée dans deux ou trois mois selon les estimations faites à New-York.

Les autres mesures qui concernent le financement des divers organes mis en place par l'accord devraient se produire dans l'immédiat car elles sont urgentes : commission militaire mixte, mission du représentant spécial, mission du facilitateur pour le dialogue intercongolais, financement de la force dès l'adoption de la résolution.

Pour la dernière question qui est à la fois principielle et d'organisation, j'ai effectivement préparé un travail de concertation poussé avec nos ambassadeurs en poste dans les pays de la région qui reviendront à partir du 15 jusqu'au 22, donc pendant toute une semaine. J'ai invité chacun de ces ambassadeurs à présenter un rapport sur la situation dans son pays mais en interaction avec la situation que l'on connaît dans toute la région. Seront associés à ce brainstorming un certain nombre de partis représentés à la Chambre et au Sénat. La ligne de démarcation ne tiendra pas compte de la majorité et de l'opposition mais tous les partis de l'opposition ne seront pas invités puisque c'est moi qui lance l'invitation.

Pour ce qui concerne l'ordre des travaux, on écouterait les ambassadeurs. On consultera plusieurs dizaines d'experts belges : universitaires, ONG, hommes d'entreprises... la liste est longue. Après cela, un débat sera organisé entre tous les participants, à savoir les ambassadeurs, le département et les représentants du parlement invités, de manière à pouvoir tirer des conclusions et à essayer d'élaborer un plan stratégique pour notre politique africaine. Le parlement sera donc largement associé.

Le président : "A bon entendeur, un demi-mot suffit !".

De heer **Francis Van den Eynde** (Vlaams Blok) : Mijnheer de minister, eerst en vooral wil ik de minister van Buitenlandse Zaken namens de 600 000 kiezers van het Vlaams Blok bedanken voor het ostracisme waarmee hij hun vertegenwoordiger behandelt. Dat zal wel weer een les in democratie zijn zeker, mijnheer de minister van Buitenlandse Zaken ?

Uit uw antwoord onthoud ik twee dingen. Eerst en vooral blijft u gehecht aan de legende, de mythe dat wij knowhow hebben in Afrika, zij het nu in het herstellen of het handhaven van de vrede. U zegt dan, conform de conclusies van de Senaatscommissie inzake Rwanda, dat wij geen troepen meer zullen sturen. God zij dank ! U wil nu wel een opleiding geven aan die Afrikanen die dan op hun beurt de vrede zullen handhaven. Ik begrijp best dat u graag via alle mogelijke wegen probeert binnen te geraken in Centraal-Afrika, maar ik ben niet overtuigd van de efficiëntie van het pad dat u daar bewandelt. Verder steunt u voornamelijk op de VN. Dat is natuurlijk al een stuk beter, ware het niet dat de VN in Afrika nu al geruime tijd en in de rest van de wereld sinds korte tijd met een zeer ernstig probleem zitten : hun geloofwaardigheid. De efficiëntie van de VN is in Afrika nooit gevat geweest en wat ons tragisch avontuur in Rwanda betreft, hebben wij daar de zoveelste les gekregen. U zegt dat wij via de VN troepen zullen sturen, maar niet de onze. Er zouden er 5 000 komen, of 15 000, maar in eerste instantie zouden die moeten observeren en moeten toezien dat de akkoorden van Lusaka worden toegepast. Ik hoor dit allemaal graag zeggen, maar ik heb de grootste twijfels over de efficiëntie van die maatregel en ik vrees dat u mij van het tegendeel niet zult kunnen overtuigen. Wat Afrika betreft, is wat wij doen nog altijd kurieren am Symptom. Dit is allemaal veel geblaat, maar weinig wol.

Mme **Claudine Drion** (AGALEV-ECOLO) : Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, j'entends parler ici de "back to Africa" ou "out of Africa". Pour ma part, ce serait plutôt "with Africa". Pourtant, j'ai beaucoup apprécié, monsieur le ministre, les informations que vous venez de nous apporter et parmi lesquelles j'ai épinglé le fait que les ONG peuvent soutenir le processus de paix en aidant la population à faire face à ses problèmes. Ainsi, je m'interroge sur cette semaine de consultations que vous comptez organiser : je souhaiterais savoir si, outre les ONG, le secrétaire d'Etat à la Coopération et au Développement y sera également associé.

M. Louis Michel, ministre : Certainement, ainsi que le secrétaire d'Etat au Commerce extérieur.

Mme **Claudine Drion** (AGALEV-ECOLO) : C'est parfait, vous y participerez donc tous les trois. Par ailleurs, je pense qu'au sein des instances universitaires, des ONG

Claudine Drion

et des entreprises, se trouvent également des personnes originaires d'Afrique, qu'il serait dès lors utile et intéressant d'inviter parmi les interlocuteurs de cette semaine de consultations.

M. Louis Michel, ministre : J'envisage de traiter de l'organisation concrète de cette semaine de consultations lors d'une réunion ultérieure de la commission. Car le problème est le suivant : nous avons établi une liste plus ou moins exhaustive des experts et autres personnes qui peuvent apporter une plus-value à notre réflexion et à notre conclusion, laquelle liste comporte actuellement déjà plus de cent noms. Bien sûr, les ONG y sont largement conviées. Si vous le souhaitez, je peux soumettre à votre appréciation et approbation la liste exhaustive dont je dispose maintenant. Vous constaterez qu'elle couvre un large panorama.

Evidemment, auditionner toutes ces personnes posera des difficultés en termes de contraintes de temps. Nous ne pouvons en effet pas nous contenter de les entendre pour la forme : nous devons leur donner le temps de s'exprimer. Aussi serait-il inopportun de limiter arbitrairement le temps de parole à dix minutes. Il s'impose donc d'établir ce dernier en fonction de la nécessité ressentie par chacun.

Ainsi, je le répète, je suis tout à fait prêt à vous fournir la liste des personnes que nous avons actuellement prévu d'auditionner. Et je suis ouvert à l'idée que vous me formuliez des suggestions.

De heer **Stef Goris** (VLD) : Mijnheer de minister, ik neem er nota van dat u een actieve diplomatie voert inzake Afrika, een continent in nood, en in het bijzonder inzake Congo, een land in nog grotere nood. U hebt de heer Kabila ontmoet. Heeft de regering ook contacten - formele of informele - met de groep rond de heer Mbemba in Badolite en met het regime in Oeganda gehad, ten einde een globaal beeld te krijgen ?

Wij steunen uiteraard het principe van de regering dat de akkoorden van Lusaka moeten worden uitgevoerd en België een actieve rol speelt in het Congo-debat in de Veiligheidsraad. Ik kom nu tot het tere punt van de speciale interventiemacht voor Congo. Een aantal weken geleden werd beslist vijf Belgische liaisonofficiërs te laten deelnemen aan de groep van 79. Zij hebben tot hertoe geen visum verkregen. Hebt u daarover met president Kabila gesproken ?

Ten slotte, werd aan u de vraag gesteld of België actief zal deelnemen aan een tweede fase, waarbij niet alleen 500 waarnemers maar ook omkaderende troepen worden ingezet ? Zo ja, wat is de houding van de Belgische regering terzake ?

De heer **Eric Derycke** (SP) : Mijnheer de minister, naar mijn mening is het een goede week geweest in New York. De omstandigheden zijn enigszins gewijzigd, hoewel wij uiteraard waakzaam moeten zijn in Afrika. Er werd vanmiddag al verscheidene keren met spreekwoorden geschermd. Men zegt ook : "Les apparences trompent souvent".

Mijnheer de vice-eerste minister, niettemin heb ik een aantal opmerkingen en vragen. Mijnheer Van den Eynde, uw opmerkingen laten mij niet helemaal onverschillig. Toch ben ik het niet helemaal met u eens. U zegt dat de Europeanen Afrika voor de zoveelste keer willen bekeuren. Ik meen evenwel uit het verslag en uit de uitvoerige berichtgeving in de pers te kunnen opmaken dat de idee van African Ownership zeer sterk blijft leven. Ik baseer mij daarvoor op een aantal elementen die ik hier even wil toelichten. Allereerst is het akkoord van Lusaka uitgewerkt door Afrikanen. De Verenigde Staten, noch Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk of België waren daarbij betrokken. In dat verband heb ik een vraag. Ik heb geen twijfels inzake België, maar ik had graag geweten of de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk achter de uitvoering van de akkoorden van Lusaka staan, een voorwaarde om verder te gaan.

Een tweede element van het African Ownership zijn de drie fasen van het militaire dispositief. Uit de verslagen maak ik op dat tot nu toe hiervoor bijna uitsluitend een beroep wordt gedaan op Afrikanen. Dat is nogal logisch. Het is overigens een aanknopingspunt met het verleden. Ik heb er geen probleem mee dat België daarbij financieel zou helpen. Dat is mijns inziens niet strijdig met de besluiten van de Rwanda-commissie. De voorwaarde is evenwel dat de Afrikanen zelf deelnemen aan de uitvoering van de akkoorden van Lusaka, zelfs als België daartoe financieel moet bijdragen. Ons land heeft de jongste jaren ettelijke miljarden besteed aan dat gebied. Het heeft zich beziggehouden met het verlichten van de ellende van de lokale bevolking maar heeft weinig bijgedragen tot het vredesproces, precies omdat het African Ownership er niet was. Hierbij blijft de houding van Zuid-Afrika en de omringende landen van Congo belangrijk.

Een andere vraag in dat verband is wat de houding terzake is van Rwanda.

Daarover zijn de communiqués nogal dissuasief, omdat velen zeggen dat de Verenigde Staten nog altijd een favoriete houding hebben tegenover Rwanda en Oeganda. We weten natuurlijk al te zeer - dat blijkt ook uit de verklaringen van Kabila zelf - dat wij dat fameuze territorialiteitsprincipe en de onschendbaarheid van de grenzen van Congo willen waarmaken. Dat zou goed zijn volgens het internationaal recht maar daartoe is de samenwerking met Rwanda een preconditionie voor de vrede.

Eric Derycke

Indien dit zo is, welke zijn dan de voorwaarden die de Ruandezen blijven stellen en wat kan daaraan worden gedaan door de Europese Unie en de vier of vijf landen die zich vanuit het Westerse kamp met de zaak willen bezighouden ?

Een laatste voor mij belangrijke vraag gaat over het tijdstip waarop een vredesplan zou in uitvoering geraken.

Mijnheer de vice-eerste minister, wat is dan uw idee over het probleem van de samenlevingsopbouw ? Ik denk dat iedereen het eens is over de humanitaire hulp, al zijn te weinig landen daarin de laatste jaren kampioen geweest. Is het juist dat er werkelijk een consensus bestaat dat bijvoorbeeld de Wereldbank, het IMF en de Europese Unie inspanningen in die zin zullen doen ?

Minister **Louis Michel** : Mijnheer de voorzitter, ik ga zeer vlug antwoorden op de vragen van de heer Derycke. Wat de positie van de Verenigde Staten betreft, kan ik zeer rustig "ja" antwoorden. Zij ondersteunen het hele proces.

Ten tweede, de belangrijkste vraag die u stelde, mijnheer Derycke, is natuurlijk die over de precieze positie van Rwanda en over de voorwaarden die worden gesteld om aan een effectief vredesproces deel te nemen.

De bereidheid van de Ruandezen lijkt niet groot. Zij herhalen steeds dat de Interahamwe een bedreiging blijven voor de veiligheid langs de grenzen. In hoeverre het een spel of een strategische positie is, laat ik in het midden. Daarnaast is er nog een interpretatieprobleem inzake de betekenis van de Interahamwe-Exfar. De Ruandezen zeggen dat er nog 15 000 tot 20 000 Interahamwe zijn, Kabila spreekt van 3 000. Degenen die erbij zijn gekomen, zouden geen oorspronkelijke Interahamwe Zijn. Over de precieze positie van Rwanda hebben wij nog geen zekerheid; dit blijft een belangrijk vraagteken.

Inzake humanitaire hulp voel ik dat zowel bij de Verenigde Staten als bij de verschillende landen van de Europese Unie een grote bereidheid bestaat tot het verlenen van humanitaire hulp eens er vrede is. Eens het vredesproces is op gang gekomen, geloof ik in de mogelijkheid van hulp met het oog op een oplossing van de problemen in de regio.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Ordre des travaux**Regeling van de werkzaamheden**

La question orale n° 940 de M. Yvon Harmegnies est retirée.

Mondelinge vraag van de heer Francis Van den Eynde aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de Belgische inmengingen in de binnenlandse politiek van Oostenrijk" (nr. 942)**Question orale de M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'ingérence de la Belgique dans la politique intérieure de l'Autriche" (n° 942)**

De heer **Francis Van den Eynde** (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het is enigszins ridicul in de buitenlandse politiek uw binnenlandse frustraties af te reageren. Het staat immers buiten kijf dat de felheid waarmee u nu reageert op de regeringsvorming in Oostenrijk niet zozeer te maken heeft met de vorming van een zwart-blauwe coalitie in Wenen - zwart staat in Wenen voor de christen-democraten want blauw is de kleur van de partij van Haider - maar meer met het feit dat u er in eigen land niet in slaagt met het Vlaams Blok af te rekenen.

Daarenboven is er, net als in de zaak-Pinochet, ook sprake van enige hypocrisie. U gaat zonder complexen met Kabila om, u gaat zonder enig probleem naar China waar niemand over mensenrechten spreekt, men verkoopt wapens aan Saoedi-Arabië - een land waar de mensenrechten niet bestaan, waar geen godsdienstvrijheid bestaat en waar zeker geen vrijheid voor de vrouwen bestaat - maar als in Oostenrijk een regering wordt gevormd op basis van de verkiezingsuitslag dan gaan voor de Belgische regering de poppen aan het dansen. Dan gaat Louis Michel in de buitenlandse politiek om als een soort Jerommeke die recht en orde zal gaan herstellen in het land van de Donau en de Inn. Hij zal aan al die Suskes en Wiskes van Europa eens tonen hoe koen hij wel is.

U hebt daarstraks zelf gezegd : "Tout ce qui est excessif est insignifiant." U zult moeten toegeven dat u op dat vlak onklopbaar bent geworden. Ik hoorde u vanmiddag zelfs bijna oproepen tot een boycot. U verklaarde dat u niet meer naar Oostenrijk gaat en het zou u plezieren moest de bevolking dit voorbeeld volgen. Dit is ridicul.

Wat gebeurt er in Oostenrijk ? In Oostenrijk zijn er democratische verkiezingen gehouden en het zijn de liberalen van de vrijheidspartij die de tweede grootste partij zijn geworden. Toen het niet meer ging tussen christen-democraten en sociaal-democraten heeft men er de blauwen bijgehaald. Deze blauwen worden nu in de ban geslagen door de weldenkenden door te verklaren dat ze extreem-rechts zijn. Meer is er niet gebeurd.

Ik meen dat het nu maar eens gedaan moet zijn met ons land belachelijk te maken door te doen alsof wij de koene ridders van Europa zijn. In feite komen we daarbij echter over als een soort ridicul Jerommeke.

Minister **Louis Michel** : Mijnheer de voorzitter, collega's, de Belgische reactie, evenals die van alle andere landen van Europa, werd vooral ingegeven door de openlijke uitingen van sympathie door de heer Haider voor het naziregime. Wie het tewerkstellingsbeleid van Hitler bijvoorbeeld een succes noemt en de loftrumpet steekt over de SS, behoort zeer duidelijk niet aan het hoofd van een democratische Staat, ook al volgt op elke krasse uitlating een verontschuldiging om de pil te vergulden.

De stellingen die de Freiheitliche Partei Österreichs in de afgelopen jaren heeft ingenomen, gaan bovendien lijnrecht in tegen de Europese waarden inzake mensenrechten en tolerantie. Het feit dat 26% van de Oostenrijkers hun stem hebben uitgebracht op de partij van de heer Haider, neemt niet weg dat drie vierde van de Oostenrijkse bevolking hun democratische stem uitbrachten op een niet-extreem-rechtse partij. De EU is een gemeenschap die is gebaseerd op humanistische principes en waarden. Het is dan ook normaal dat lidstaten hun bezorgdheid uiten indien de situatie in een andere lidstaat van die aard is dat dit algemeen aanvaarde waardesysteem op de helling zou komen te staan en aldus de Europese solidariteit ondermijnen. De reactie van de heer Haider op de verklaringen van onze eerste minister is inderdaad heel begrijpelijk. Zij bevestigt alleen maar onze vermoedens over de manier waarop de heer Haider aan politiek doet.

De **voorzitter** : Mijnheer Van den Eynde, blauw is uiteraard een kleur en daarop kan geen monopolie worden genomen. Het is echter niet heel ernstig te insinueren dat dit een liberale partij zou zijn. U weet zeer goed dat de Freiheitspartei geen lid is van de liberale internationale. U weet dat zeer goed en u probeert dat hier toch aan te kaarten.

De heer **Francis Van den Eynde** (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, het spijt mij, maar op dit ogenblik wordt hierover geïnterpelleerd in het Vlaams Parlement. De heer Dewinter deelt daar foto's uit van 1990-1991, waarop te zien is hoe de heer Dewael, huidig Vlaams minister-president, feestelijk wordt ontvangen door de heer Haider, toen Landeshauptmann van Karinthy zoals ook nu weer.

Eerst en vooral moet ik verder zeggen dat ik toch heel merkwaardige redeneringen hoor van onze minister van Buitenlandse Zaken. Hij noemt de reactie van de heer Haider schandalig. Wij hebben gezegd dat hij niet in de regering mocht komen en de heer Haider heeft geantwoord dat België zich moest moeien met de eigen problemen. Hij heeft dat iets sterker onderstreept dan ik nu, maar dat is wat hij heeft gezegd.

Mijnheer de minister van Buitenlandse Zaken, hoe zou u reageren indien een of andere buitenlandse regering plots zou zeggen dat de PRL FDF MCC of hoe uw partij

ook mag heten, om een of andere goede of slechte reden niet aan het bewind mag deelnemen in dit land ? Meer nog, wat heeft Haider gezegd ? Hij heeft in feite alleen maar herhaald wat het huidig staatshoofd, Albert II, heeft naar voren gebracht in zijn laatste redevoering, met name dat België een serieus imagoprobleem heeft in het buitenland. Ik denk dat dit niet zo abnormaal is en ik ben daarom dus niet echt boos op Haider. Dat hij ooit uitspraken heeft gedaan die u de mogelijkheid geven te onderstrepen dat hij sympathie heeft voor een deel van het nazisme, laat ik in het midden. Het is mogelijk, maar ik distantieer mij daarvan.

Dat laat ik voor zijn rekening. Daar gaat het echter niet om. Het gaat wel om het feit dat in de Italiaanse regering communisten zitten en het communisme dan toch maar verantwoordelijk is voor tachtig jaar dictatuur in Oost-Europa en voor de miljoenen doden in de goelag. Zij hebben zich nooit verontschuldigd en u, Belgische regering, vindt dat heel normaal. Het is zelfs niet de eerste maal dat er in de Franse regering communisten zetelen, waarvan sommigen nog openlijk Stalinist zijn. Dit wordt bevestigd door rapporten van de Raad van Europa en meer in het bijzonder door haar laatste rapport hieromtrent. Uw regering heeft niet gereageerd en vindt dat heel normaal. Wanneer u nu Oostenrijk de les spelt omdat de mensen daar in uw ogen verkeerd stemmen, zeg ik dat wat u verkondigt een schijndemocratie is.

De heer **Mark Eyskens** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, wij steunen de verklaring en de houding van de Europese Unie in deze zaak en wij steunen ook de houding van de Belgische regering. Wij doen dat, omdat wij ongerust zijn over wat er in Oostenrijk gebeurt. Wij zijn ongerust over wat in Oostenrijk gebeurt, omdat wij ongerust zijn over wat er in België zou kunnen gebeuren. Dit heeft niets te maken met verbelgissing of verbinnenlandsing van de buitenlandse politiek. Het gaat om een principiële aangelegenheid. Het is nuttig dat wij hierover van gedachten wisselen.

Ik verneem dat er op dit ogenblik een interpellatie gehouden wordt in het Vlaams Parlement. Daar is een discussie op zijn plaats, want - laten wij het nu maar eens zeggen - extreem-rechts is ook een dreiging in dit land. Het is niet de eerste keer in onze geschiedenis en wij hebben het duur moeten betalen. Het is een dreiging in dit land en vooral een bedreiging in Vlaanderen. Mag ik even wijzen op een paradox, goede collega's. In Wallonië bestaat er geen Waals Blok, ofschoon in Wallonië meer vreemdelingen wonen dan in Vlaanderen en ook dat maakt mij ongerust. Laten wij daarover eens nadenken.

Het is een principiële aangelegenheid. Achter de slogan "Eigen volk eerst", schuilt veel meer dan deze drie woorden uit het Woordenboek van de Nederlandse Taal. Daarachter schuilt het misprijzen voor de anderen, voor de vreemdelingen, voor degenen die een andere huids-

Mark Eyskens

kleur hebben, die behoren tot een ander ras, tot een andere religie en die een andere taal spreken. Daarmee kan men dus geen beleid voeren, onder geen enkel bewind. Er doet zich ook een ethisch probleem inzake politieke opportuniteit voor. Onze Oostenrijkse collega's zeggen : "De versmachtende omhelzing, drie tot vier jaar regeren en zij zijn verbrand en zij gaan kapot". Maar dat is een gok. De vraag rijst of het doel de middelen rechtvaardigt en of men met een dergelijke partij aan het bewind kan deelnemen ? Zij zijn principieel anti-humanistisch en zij stellen zich op tegen de funderingen zelf van wat Europa zo lief is, namelijk de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Daarom zijn wij, wat dit punt betreft, solidair met de regering ?

M. Patrick Moriau (PS) : Monsieur le président, monsieur le ministre, on finit par dire n'importe quoi. Il est clair que le discours pro-Haider est une injure à tous ceux qui ont combattu et qui combattent encore la bête immonde. Et en effet, comparer un pays européen avec la Chine et d'autres contrées avec des cultures, avec des modes de vie différents relève de la mauvaise foi.

Il est clair que Haider, outre le fait d'être un anti-européen convaincu et opposant virulent à toute initiative d'élargissement vers l'est, prône une politique isolationniste, ethnociste et xénophobe, et ne cache pas, on l'a déjà dit, une admiration pour le régime nazi.

Son projet politique est donc en parfaite inadéquation avec les valeurs défendues par l'Union européenne. On relève ainsi les contradictions frappantes avec les articles 6, 12 et 13 du Traité instituant la Communauté européenne, lesquels assurent la sauvegarde, et c'est important, de la diversité, de la préservation des droits de l'homme et de la démocratie dans les pays européens.

De même, le titre 1 de la convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales interdisant toute discrimination fondée sur la nationalité, sur le sexe, sur la race, sur les origines ethniques, la religion ou les croyances, un handicap, l'âge ou l'orientation sexuelle en serait affecté. Et il est clair que nous soutenons et nous nous félicitons de l'attitude dure et franche du gouvernement et de la Communauté européenne.

M. Georges Clerfayt (PRL FDF MCC) : Monsieur le président, monsieur le ministre, j'avais demandé la parole par motion d'ordre car j'ignorais que vous alliez donner spontanément la parole à un porte-parole de chaque groupe politique. Je voulais regretter que l'on n'ait pas transformé la question de M. Van den Eynde en interpellation, offrant ainsi l'occasion à tout le monde de s'exprimer. Puisque vous le faites, je n'insiste pas sur ce point.

Il est évident que pour être démocratique, un parti ne doit pas seulement gagner des voix lors d'une élection libre et équitable. Il faut encore que ce parti défende un pro-

gramme considéré comme démocratique et en non contravention avec tous les principes européens de respect des droits de l'homme, de respect du pluralisme et de tout ce qui fonde notre conception contemporaine d'une société libre et de valeurs progressistes.

Par conséquent, il va de soi que le parti de M. Haider en Autriche, quelle que soit l'étiquette qu'il veut se donner et il abuse du mot libéral, n'est pas un parti que l'on peut considérer comme démocratique. Il est tout à fait légitime que l'Europe veuille réagir et se protéger contre une nouvelle mésaventure du type de celle qu'on a connue il y a plus de 50 ans et qui a conduit aux pires catastrophes que l'on sait. On sait bien que les loups se déguisent toujours en moutons. Il faut être lucide, réagir à temps et ne pas se laisser contaminer par des idées aussi pernicieuses que celles qui sont défendues en Autriche.

L'Europe n'est pas qu'une affaire de libre circulation des marchandises, c'est aussi une entreprise politique qui veut promouvoir en son sein et dans le reste du monde les valeurs démocratiques. Par conséquent, nous approuvons totalement les initiatives et les déclarations du ministre des Affaires étrangères et nous voulons faire comprendre à nos concitoyens que M. Michel n'est pas seul mais qu'il a le soutien de la grande majorité de la population et des partis politiques. Nous nous félicitons de toutes ses initiatives et nous souhaitons qu'il continue à agir auprès de ses collègues pour faire en sorte que ce qui est en train de se dessiner en Autriche ne se réalise pas et soit arrêté tôt ou tard. Il faut tuer dans l'oeuf toute tentative de résurgence du fascisme et du nazisme.

Mevrouw **Leen Laenens (AGALEV-ECOLO) :** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, zonder demagogisch te willen zijn, stel ik dat dit voor Europa het uur van de waarheid is. Als de twintigste eeuw gekarakteriseerd werd door de banalisering van het fascisme, dan zou ik het ten zeerste betreuren als we bij het begin van de eenentwintigste eeuw niet alle middelen zouden aangrijpen om de andere benadering naar voren te schuiven. De andere benadering is niet meer of minder dan gebaseerd op de universele rechten van de mens, in dit geval de Europese verklaring van de rechten van de mens. Als Europa open en eerlijk het ware gelaat aan de rest van de wereld wil tonen, dan kunnen we niet anders dan de minister zeer uitdrukkelijk vragen alles te doen om het gemeenschappelijk standpunt dat de veertien ministers enkele dagen geleden hebben ingenomen te handhaven. Op die manier kunnen we aantonen dat de Europese Unie gebaseerd is op democratie en mensenrechten.

Mevrouw **Fientje Moerman (VLD) :** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit mij bij de vorige sprekers aan inzake de steun voor de houding die de ministers van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie hebben aangenomen en voor de ferme houding van onze eigen regering. Ik zal de woorden van de vorige sprekers niet

Fientje Moerman

herhalen maar ik wil graag herinneren aan enkele sailante heldendaden van de FPÖ en meer bepaald de heer Haider in het verleden. Het is immers belangrijk dat men zich dat herinnert. Deze partij heeft een jarenlange geschiedenis van dubbelzinnigheid en dubbelhartigheid. Ik zal een aantal uitspraken van de heer Haider uit het verleden citeren. Hij noemde de tewerkstellingspolitiek van het Derde Rijk beter dan die van de sociaal-democraten. Het jongste heldenfeit dateert van 1995 toen hij de nazikampen als gewone straffampen betitelde. Toen de minister van Defensie een oorlogsmisdadiger ging begroeten die jarenlang in Italië had gevangen gezeten, verdedigde Haider dit door te stellen dat dit alleen maar een soldaat was die zijn plicht had gedaan voor het vaderland. Het is maar een kleine greep uit wat deze man in het verleden allemaal heeft verkondigd. Telkens ziet men hetzelfde stramien. Men doet een aantal uitspraken die achteraf herroepen worden. Intussen is het toch weer gezegd. Als ik wil weten wat iemand gezegd heeft, ga ik als modern parlamentslid ook eens surfen op het internet. Wie beschrijft mijn ongelooflijke verbazing toen ik daar niet één maar twee websites vond van de FPÖ. De lay-out was identiek. De ene zag eruit als een gewone website van een politieke partij, terwijl de andere links had met onder andere de Ku-Klux-Klan, de nationaal-socialistische Graphics Library met bijbehorende tekeningen, het Stormfront, het Front National en dergelijke meer. Ik wil u er alleen op wijzen dat deze geschiedenis ook vandaag voortduurt. De heer Haider schrikt voor niets terug en zal dat ook in de toekomst niet doen. Bijgevolg denk ik dat we onze ferme houding moeten handhaven.

M. Jacques Lefevre (PSC) : Monsieur le président, monsieur le ministre, évidemment, nous sommes solidaires de ce qui s'est dit en dehors de M. Van den Eynde. Nous devons absolument encourager le gouvernement belge à maintenir la ligne de fermeté dans laquelle le ministre Michel l'a engagé. Je m'insurge contre les propos de M. Van den Eynde, qui sont une provocation pour la démocratie.

Provocation, lorsqu'il affirme que M. Haider a dit la même chose que notre Roi. Cela est injurieux pour notre démocratie. M. Van den Eynde ferait bien de relire les propos du Roi et ceux de M. Haider. Provocation, lorsque M. Van den Eynde dit que les propos de sympathie pour les nazis et le troisième Reich tenus par M. Haider ne concernent que lui. M. Haider est un déviationniste et s'il était dans un pays autre que l'Autriche, il serait traîné devant les tribunaux.

Provocation de M. Van den Eynde que de vouloir introduire dans notre parlement un débat à propos d'une personne qui ne prône pas le respect de la Déclaration universelle des Droits de l'Homme.

Aussi devons-nous, à tout prix, instaurer un cordon sanitaire à l'égard de ceux qui, dans divers pays d'Europe, veulent constituer une nouvelle internationale fasciste. Il faut condamner toute alliance politique avec l'extrême droite, à quelque niveau que ce soit et en tout cas, refuser une attitude qui accepterait une banalisation de l'extrême droite dans notre pays et dans d'autres pays de l'Union européenne.

Persoonlijk feit

Fait personnel

De heer **Francis Van den Eynde** (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, ik vraag het woord voor een persoonlijk feit.

De **voorzitter** : U hebt het woord, mijnheer Van den Eynde.

De heer **Francis Van den Eynde** (Vlaams Blok) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zal het zeer kort houden. Ten eerste, wil ik er de heer Lefevre aan herinneren wat ik hier heb gezegd. Ik heb niet voor een of andere partij gepleit; ik heb gepleit voor de democratie. Wanneer een partij de verkiezingen wint, mag men met die partij onderhandelen.

Ten tweede, u hebt iemand van deviationisme beschuldigd. Ik weet niet wat dat is, maar voor zover ik weet staat er nergens in de wet dat men geen deviationist zou mogen zijn. Ik weet niet wat het is. Is dat iemand die rechts of links inslaat ?

De **voorzitter** : Mijnheer Van den Eynde, dat ging niet over u. Dat ging over de heer Haider.

De heer **Eric Derycke** (SP) : Mijnheer de voorzitter, ik ga niet nogmaals alles herhalen. Uiteindelijk hebben we, wat de meerderheidspartijen en de mensen van de CVP betreft, een vrij eensluidende houding in dit parlement. Dat is misschien irritant voor het Vlaams Blok, maar zo is het nu eenmaal.

Ik zie enkele redenen die het vat al lang hebben doen overlopen. Maar, toen wij de verdragen van Maastricht en Amsterdam ondertekenden, geloofden wij in een gemeenschap waar recht op zijn plaats is. De Europese Unie is een rechtsgemeenschap. Europa is aangesloten op de principes van de Raad van Europa en zijn grondregels. Die zijn zeer duidelijk. Mevrouw Moerman heeft het daarjuist goed gezegd. Als de heer Haider in België

Eric Derycke

woonde, zou hij waarschijnlijk al tien keer zijn veroordeeld. Wij hebben hierover de juiste wetten in het parlement goedgekeurd. Nu moeten we consequent blijven met onszelf.

Ten tweede, vorige week was er een heftige discussie in de Raad van Europa over partijen die het allure van de blauwgekleurde partij van de heer Haider hebben. Beste heren van het Vlaams Blok, 41 landen van de Raad van Europa hebben toen beslist dat coalities van die aard niet kunnen, ook niet in een democratie. Een democratie moet op een bepaald moment tegen zichzelf worden beschermd.

Ten derde, ik hoop dat we er morgen in slagen om in de plenaire vergadering een resolutie rond te krijgen. We kunnen die ook nog bespreken in de commissie voor de Buitenlandse Zaken, mijnheer de voorzitter. Hierdoor kunnen we een krachtig signaal sturen, ook naar de regering toe, die we daarmee een steun in de rug kunnen geven met het oog op het behoud van de coherentie binnen de Europese politiek daaromtrent.

Mme **Claudine Drion** (AGALEV-ECOLO) : Monsieur le président, monsieur le ministre, je n'ajouterais rien au concert quasi unanime de notre indignation ni à nos encouragements aux déclarations du gouvernement et du conseil des ministres auxquels je souscris entièrement.

Je souhaite faire deux propositions complémentaires.

Premièrement, il se fait que le parti des verts autrichien avait apporté un soutien à l'éventualité d'un gouvernement social-démocrate minoritaire. Je pense que cette solution n'est pas à rejeter totalement si on pouvait non plus envisager un gouvernement minoritaire mais un gouvernement d'union nationale. Puisque nous sommes dans des fédérations européennes, pouvons-nous encore intervenir à ce niveau ?

Deuxièmement, il ne faudrait pas créer l'inverse de ce que nous souhaitons à l'égard de la population autrichienne. Plus de 75% d'entre elle ne soutient pas le parti de M. Haider et elle le manifestait encore ce midi en Autriche. Je souhaite adresser un message d'amitié et de démocratie à l'égard de la population autrichienne qui soutient les valeurs démocratiques. Ce n'est pas une solution à court terme mais je voudrais lancer, à moyen terme, l'idée d'une conférence intercitoyenne européenne où citoyens et citoyennes de toute l'Europe pourraient dialoguer sur la résistance au fascisme en Europe et adhérer aux valeurs de l'Union.

De heer **Ferdie Willems** (VU&ID) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, laat ik onmiddellijk zeggen dat wij ons enorm zorgen maken over de evolutie in Oostenrijk. Wij delen grotendeels de visie van de minister van Buitenlandse Zaken.

Dit mag mij evenwel niet beletten een aantal randbemerkingen te formuleren. Ten eerste, ik zou willen vragen niet over te gaan tot paniekvoetbal en "overacting". Dit is zelden een goede remedie voor het aanpakken van een crisis.

Ten tweede, ik heb mij de vraag gesteld wat de gevolgen kunnen zijn van de uitsluiting die overal wordt bepleit. Ik heb mij de bedenking gemaakt dat ook politieke partijen in ons eigen land ooit al eens werden uitgesloten. De socialisten waren tot 1914 niet welkom in een Belgische regering. Ook tegen de Volksunie werd enkele jaren geleden een veto uitgesproken door een zekere professor Perin. Ik heb mij ook de vraag gesteld wat het effect zal zijn op de Oostenrijkse kiezers. Ondanks al deze bedenkingen moet men mijns inziens de ingeslagen weg blijven bewandelen.

Ik heb ook een beetje schrik van de profileringsdrang die ik hier en daar opmerk. Vooral de profileringsdrang aan Waalse zijde verontrust mij. In ons land is het voor Waalse politici heel gemakkelijk om naar extreem-rechts te schieten. Zij zijn door toevallige omstandigheden op dit ogenblik gespaard gebleven van extreem-rechts wat in Vlaanderen niet het geval is. Het Front National in Wallonië is hopeloos verdeeld en slaagt er blijkbaar niet in een populistische leidersfiguur te vinden. Ik waardeer Wallonië dat ze zich niet steeds mogen profileren ten nadele van de Vlaamse democratische partijen.

De **voorzitter** : Mijnheer Willems, ik heb zeer duidelijk gezegd dat u een korte repliek mocht geven.

De heer **Ferdie Willems** (VU&ID) : Ik praat niet langer dan de anderen.

De **voorzitter** : Ik tracht voor iedereen dezelfde regels te hanteren. Het is echter niet de bedoeling hier een geschiedenisles te geven. Ik vraag u zich te beperken tot een kort statement. U kunt uw houding op een korte en duidelijke manier verwoorden.

De heer **Ferdie Willems** (VU&ID) : Ik heb het heel moeilijk met het feit dat enkel naar extreem-rechts wordt geschoten en niet naar extreem-links. Ik heb er moeite mee als ik mensen van extreem-links zie demonstreren want dat zijn supporters van Stalin. Ik heb ook moeite met het machtsargument dat hier wordt gebruikt. Ik hoor argumenten dat de christen-democraten in Oostenrijk met de FPÖ scheep gaan om ze op die manier af te remmen. In 1932 en 1933 hebben we dit ook gehoord van Van Paep en von Hindenburg. De heer Eyskens noemt dit een gok. Volgens mij is dit een zeer gevaarlijke gok omdat de democratie bijzonder kwetsbaar is.

Ferdy Willems

Ik wil nog een tweetal gedachten formuleren. Dit is een probleem van de manier waarop men extreem-rechts moet bestrijden. Ik heb over dit onderwerp tientallen boeken gelezen en ik heb daarin geen eenduidig antwoord gevonden. Volgens mij is er maar één groot probleem in deze maatschappij die extreem-rechts en extreem-links mogelijk maken en dat is de "cocooning", de mentaliteit, het "alles voor ons en niets voor een ander".

Wij hebben in deze Kamer steeds de schending van de mensenrechten aangeklaagd. Ik denk aan Tsjetsjenië, Tibet, de Amerikaanse Indianen en Congo. Dit is de houding die wij willen aannemen. In dat humanistisch perspectief willen wij de minister steunen, evenwel niet zonder een aantal kritische reflecties te formuleren.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Regeling van de werkzaamheden**Ordre des travaux**

De mondelinge vraag nr. 945 van de heer Ferdy Willems wordt naar een latere datum verschoven.

- *La réunion publique de commission est levée à 16.20 heures.*

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.20 uur.*
